

Koe on kaksiosainen. Osassa I on kuusi 20 pisteen tehtävää ja osassa II kolme 30 pisteen tehtävää. Saat vastata enintään viiteen tehtävään. Näistä tehtävistä enintään kaksi saa olla osasta II. Kokeen maksimipistemäärä on 120. Sen saavuttaminen edellyttää, että vastaat kolmeen osan I tehtävään ja kahteen osan II tehtävään. Vastauksiin ei ole mahdollista liittää kuvakaappauksia.

Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvoiteltavaksi.

OSA I 20 pisteen tehtävät. Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Puoluekuri (ei aineistoa)
2. Veroratkaisujen vaikutukset (ei aineistoa)
3. Euroopan unionin aluepolitiikka (ei aineistoa)
4. Valtioneuvoston puolustuselonteko (aineistona kaksi tekstikatkelmaa)
5. Yleinen oikeustaju ja tuomareiden arviot (aineistona kuvio)
6. Myymälävarkaus (ei aineistoa)

OSA II 30 pisteen tehtävät. Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Tuloerot ja työttömien oikeudet (aineistona kaksi taulukkoa)
8. Kotitalouksien velkaantuneisuus (aineistona kaksi kuviota)
9. Euroopan unionin pakolaispolitiikka (aineistona pilapiirros ja kaksi tekstikatkelmaa)

OSA I 20 pisteen tehtävät. Vastaa 3–5 tehtävään. Saat vastata osien I ja II tehtävistä yhteensä enintään viiteen.

1 Puoluekuri (20 p.)

Selitä esimerkin avulla, mitä puoluekurilla tarkoitetaan, ja pohdi, millaisia positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia puoluekurilla on suomalaisen poliittiseen päätöksentekoon.

2 Veroratkaisujen vaikutukset (20 p.)

Erittele, millaisia vaikutuksia seuraavilla veroratkaisuilla todennäköisesti olisi Suomen valtiontalouteen, yrityksiin ja kotitalouksiin: – Elintarvikkeiden arvonlisäveroa lasketaan. – Keskituloisten palkansaajien ansiotuloverotusta kiristetään. – Kotitalouksille verotuksessa myönnettävän kotitalousvähennyksen ylärajaa (enimmäismäärää) nostetaan.

3 Euroopan unionin aluepolitiikka (20 p.)

Tarkastele aluepolitiikkaa osana Euroopan unionin toimintaa. Miten sitä toteutetaan, ja millaisia tavoitteita sillä on? Arvioi myös aluepolitiikan haasteita.

4 Valtioneuvoston puolustuselonteko (20 p.)

Tekstikatkelmissa (aineistot 4.A ja 4.B) otetaan kantaa valtioneuvoston puolustuselontekoon, joka julkistettiin helmikuussa 2017.

Aineisto: 4.A Tekstikatkelma: Puolustusministeri Jussi Niinistön puhe

”Paikallispuolustuksella on tärkeä tehtävä muun muassa kohteiden suojauksessa ja siinä vaiheessa, kun joukkoja muodostetaan —. Pääpaino 55 miljoonan euron lisämäärärahasa on maavoimissa ja erityisesti välittömän valmiuden joukoissa —. Maavoimista oli ehtinyt näiden viimeisten 10–20 vuoden aikana muodostua käytännössä koulutusorganisaatio, ei valmiusorganisaatio. Se on vasta tässä minun kaudellani muuttunut —. Jos raa’asti sanotaan, niin kalusto ei ole sillä lailla vahvassa rasvassa kallioluolassa kuin ennen vanhaan, vaan se on valmiina käyttöön.”

Lähde: Puolustusministeri Jussi Niinistö puheessaan puolustuselonteon julkaisemistilaisuudessa *Helsingin Sanomien* 17.2.2017 mukaan

4.B Tekstikatkelma: Aseistakieltäytyjäliiton kannanotto

”Selonteko perustuu lähtökohtaan, että Suomen turvallisuustilanne on heikentynyt ja sotilaalliset jännitteet Itämeren alueella ovat lisääntyneet. Selonteossa vastauksina tähän ovat militarisointi, asevarustelun lisääminen ja uhkan ilmapiirin lietsominen muun muassa korostamalla tarvetta välittömään valmiuteen. Aseistakieltäytyjäliitto toteaa, että sotilaallinen varustautuminen johtaa huomattavasti todennäköisemmin jännityksen lisääntymiseen kuin sen vähenemiseen.”

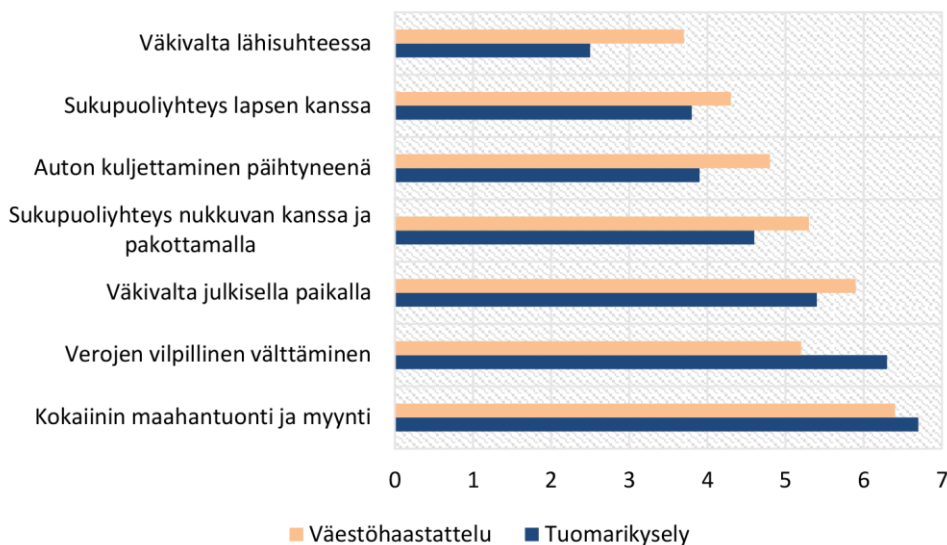
Lähde: Aseistakieltäytyjäliitto kannanotossaan puolustuselonteon julkaisemistilaisuudessa *Helsingin Sanomien* 17.2.2017 mukaan

4.1 Vertaile tekstikatkelmissa (aineistot 4.A ja 4.B) esitettyjä näkemyksiä puolustus- ja turvallisuuspolitiikan luonteesta. (8 p.)

4.2 Pohdi, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet Suomen turvallisuustilanteeseen 2010-luvulla, ja esitä perusteltu kantasi siitä, miten turvallisuutta voitaisiin lisätä. (12 p.)

5 Yleinen oikeustaju ja tuomareiden arviot (20 p.)

Aineisto: 5.A Kuvio: Tuomareiden ja väestön rangaistusvalinnat

Tuomioiden ankaruutta on mitattu seuraavalla asteikolla:

1. Tuomitsematta jättäminen
2. Sakko
3. Ehdollinen vankeus
4. Ehdollinen vankeus + sakko
5. Yhdyskuntapalvelu
6. Valvontarangaistus
7. Ehdoton vankeus tai ehdoton vankeus + sakko

Lähde: Juha Kääriäinen, Seitsemän rikostapausta: käräjätuomareiden arvioima rangaistuskäytäntö ja väestön rangaistusvalinnat. Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. *Katsauksia* 21/2017.

On havaittu, että kansalaisten yleinen oikeustaju ja tuomioistuinten antamat rangaistukset eivät vastaa toisiaan. Erittele, miten kansalaisten ja tuomarien käsitykset sopivasta rangaistustasosta eroavat toisistaan ja pohdi, mistä nämä erot voivat johtua. Hyödynnä kuviota (aineisto 5.A) vastauksessasi.

6 Myymälävarkaus (20 p.)

14-vuotias Alekski, hänen kaverinsa 18-vuotias Toni sekä tämän 16-vuotias tyttöystävä Emma ovat marketissa alkoholijuomien osastolla. Tonilla on ”jano”, ja hän kääsee Alekskia työntämään 12 oluttölkin ”mäyräkoirapakkauksen” mukanaan olevaan kassiin ja kävelemään kassan ohitse maksamatta. Kun Alekski kieltäytyy, Tonin tyttöystävä Emma ilkkuu Alekskille, että tämä on pelkuri, ja vaatii tekemään, kuten Toni kääsee. Lopulta Alekski suostuu, mutta myymäläetsivä ottaa koko kolmikön kiinni heti kassan jälkeen. Kiinniottotilanteessa Alekski pudottaa kassinsa lattialle ja osa tölkeistä vahingoittuu. Myös myymäläetsivän silmälasit rikkoutuvat tilanteessa. Arvioi nuorten toimintaa oikeudelliselta kannalta.

OSA II 30 pisteen tehtävät. Vastaa 0–2 tehtävään. Saat vastata osien I ja II tehtävistä yhteensä enintään viiteen.

7 Tuloerot ja työttömien oikeudet (30 p.)

Vuosina 2011–2015 tehdyssä tutkimuksessa 16–25-vuotiailta suomalaisilta kysyttiin heidän käsityksiään tuloeroista ja työttömien oikeuksista. Taulukot (aineistot 7.A ja 7.B) kertovat vastaajien suhtautumisen kahteen väittämään. Vastaajat on eroteltu taulukoissa sen mukaan, minkä he ilmoittivat suosikki puolueeseen.

Aineisto: 7.A Taulukko: Väittämä ”Tuloerojen pitäisi olla pienemmät”

Suosikki puolue	Samaa mieltä (%)	Ei samaa eikä eri mieltä (%)	Eri mieltä (%)
Kokoomus	44	16	40
SDP	67	9	24
Keskusta	62	14	24
Vihreät	74	16	10
Perussuomalaiset	59	14	27
Vasemmistoliitto	93	0	7

Luvut osoittavat, kuinka suuri osuus (%) tietyn puolueen suosikikseen ilmoittaneista vastaajista oli samaa tai eri mieltä väittämästä ”Tuloerojen pitäisi olla pienemmät”.

Lähde: Kari Saari & Vesa Puuronen, Nuorten käsityksiä demokratiasta, tasa-arvosta ja hyvinvointivaltiosta. Teoksessa Puuronen, Vesa & Saari, Kari (toim.): Nuorten yhteiskunnallinen osallistuminen ja oikeistopopulismi. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 192, 2017. Muokkaus: YTL.

7.B Taulukko: Väittämä ”Työttömien pitäisi ottaa mikä hyvänsä työ tai menettää työttömyyskorvauksensa”

Suosikkipuolue	Samaa mieltä (%)	Ei samaa eikä eri mieltä (%)	Eri mieltä (%)
Kokoomus	52	20	28
SDP	49	26	25
Keskusta	57	6	37
Vihreät	35	10	55
Perussuomalaiset	46	18	36
Vasemmistoliitto	6	25	69

Luvut osoittavat, kuinka suuri osuus (%) tietyn puolueen suosikikseen ilmoittaneista vastaajista oli samaa tai eri mieltä väittämästä ”Työttömien pitäisi ottaa mikä hyvänsä työ tai menettää työttömyyskorvauksensa”.

Lähde: Kari Saari & Vesa Puuronen, Nuorten käsityksiä demokratiasta, tasa-arvosta ja hyvinvointivaltiosta. Teoksessa Puuronen, Vesa & Saari, Kari (toim.): Nuorten yhteiskunnallinen osallistuminen ja oikeistopopulismi. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 192, 2017. Muokkaus: YTL.

7.1 Vertaile taulukkojen (aineistot 7.A ja 7.B) pohjalta, millaisia eroja eri puolueita kannattavilla nuorilla aikuisilla on suhtautumisessaan esitettyihin väittämiin. (14 p.)

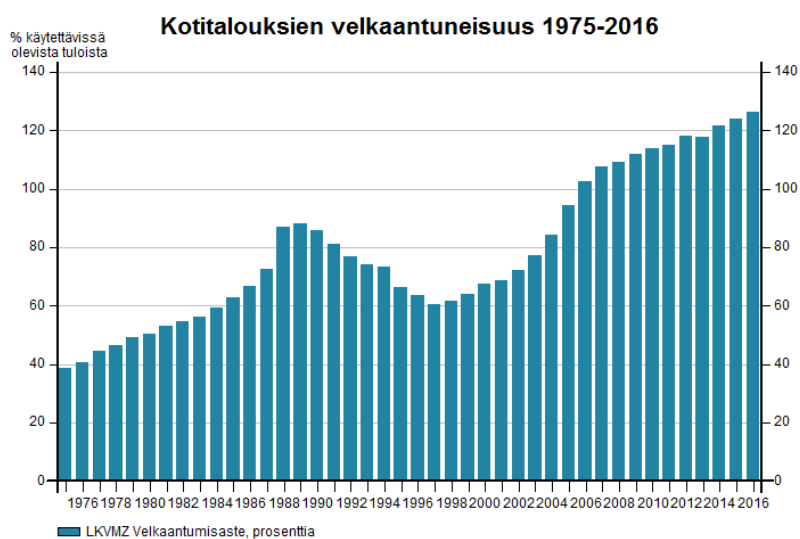
7.2 Pohdi, millaiset tekijät selittävät eroja eri puolueita kannattavien nuorten aikuisten suhtautumisessa taulukoissa (aineistot 7.A ja 7.B) esitettyihin väittämiin. (16 p.)

8 Kotitalouksien velkaantuneisuus (30 p.)

Kuviot (aineistot 8.A ja 8.B) kertovat suomalaisten kotitalouksien veloista ja erityisesti asuntovelkojen kehityksestä.

Aineistot: 8A Kuvio: Kotitalouksien velkaantuneisuus 1975–2016

Kotitalouksien velkojen osuus (%) käytettävissä olleista kotitalouksien tuloista vuosina 1975–2016

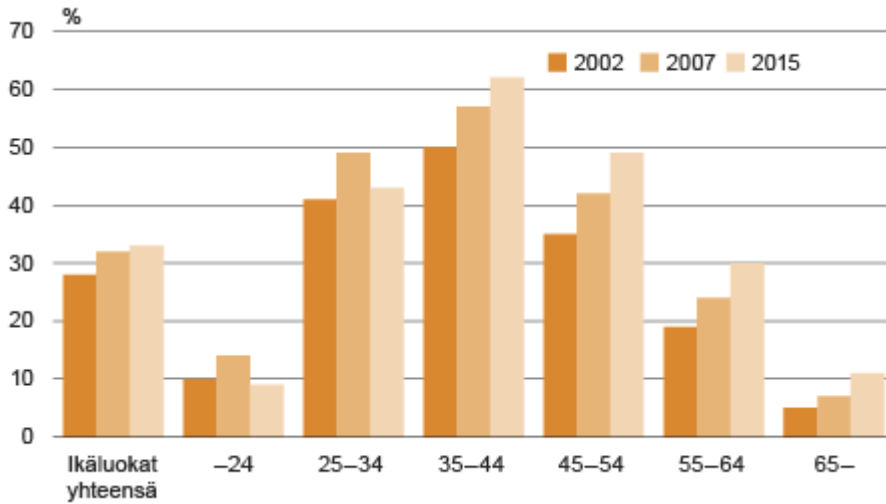

Tilastokeskus / Kansantalouden tilinpito

Lähde: findikaattori.fi/Tilastokeskus. Viitattu 12.9.2017.

8.B Kuvio: Asuntovelalliset kotitaloudet 2002, 2007 ja 2015

Asuntovelallisten kotitalouksien (asuntokuntien) osuudet (%) kaikista kotitalouksista ikäluokittain vuosina 2002, 2007 ja 2015

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT): Velkaantumistilasto. Tilastokeskus 2017.

8.1 Tarkastele kuvioiden (aineistot 8.A ja 8.B) pohjalta kotitalouksien velkakehityksen olennaisia piirteitä. (10 p.)

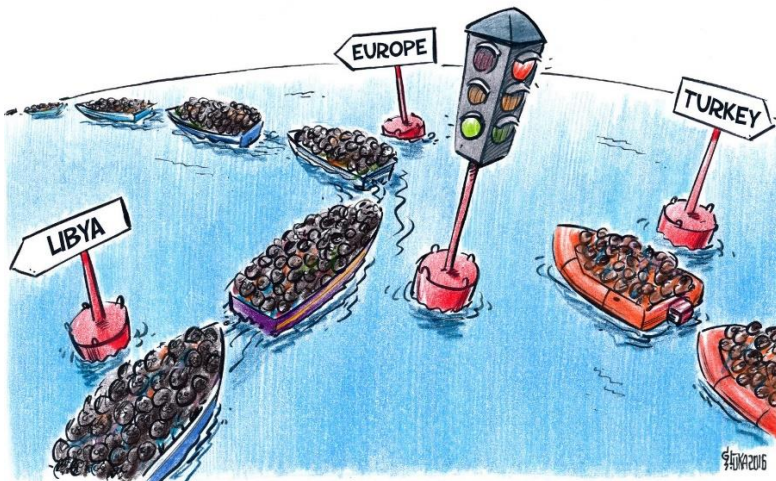
8.2 Pohdi, mitkä tekijät selittävät kuvioissa (aineistot 8.A ja 8.B) näkyvää kehitystä 2000-luvulla. (10 p.)

8.3 Arvioi, miten Suomen hallitus voi vaikuttaa kotitalouksien velkakehitykseen. (10 p.)

9 Euroopan unionin pakolaispolitiikka (30 p.)

Pilapiirros (aineisto 9.A) ja tekstikatkelmat (aineistot 9.B ja 9.C) koskevat Euroopan unionin pakolaispolitiikkaa sekä EU:n ja Turkin maaliskuussa 2016 solmimaa pakolaissopimusta. Sopimuksessa Turkki sitoutui sulkemaan Kreikan-vastaisen rajansa ja EU lupasi Turkille taloudellista tukea pakolaisongelman hoitoon.

Aineisto: 9.A Pilapiirros: *Latvijas Avīze* -lehti

Valo on vihreä Libyasta tuleville, mutta punainen Turkista tuleville.
Europe=Eurooppa, Turkey=Turkki, Libya=Libya

Lähde: Latvialainen *Latvijas Avīze* -lehti 21.4.2016

9.B Tekstikatkelma: Hans-Gert Pötteringin ja Ilkka Suominen artikkeli

”Eurooppalaisittain organisoitu ja vahvoim toimivaltuuksin varustettu raja- ja rannikkovartiosto on yksi koko maanosaa palveleva ratkaisu. Euroopan ulkorajojen ja koko unionin turvaaminen ei enää voi olla vain kansallisten, usein ylityöllistettyjen viranomaisten varassa. EU:n ja Turkin maaliskuussa solmima sopimus on todiste siitä, että vain toimiessaan yhdessä EU voi uskottavasti etsiä ratkaisuja naapurustonsa tärkeimpien maiden kanssa. Lisätoimia tarvitaan silti, eikä sopimusten pidä mahdollistaa sitä, että EU:ta kiristetään.”

Lähde: Euroopan parlamentin konservatiiviryhmän (EPP-ED) entinen puheenjohtaja Hans-Gert Pöttering ja varapuheenjohtaja Ilkka Suominen artikkelissaan *Helsingin Sanomissa* 20.8.2016

9.C Tekstikatkelma: Jari Tervon puhe

”Me suomalaiset olemme Euroopan unionin jäseninä ulkoistaneet hädänalaisten ihmisten auttamisen Turkille. — Euroopan unioni ostaa Turkilta ihmisten varastointipalveluja. Se on yksi historian suurimmista ihmiskaupoista, mutta sitä ei kutsuta ihmiskaupaksi. — Turkissa sotaa pakenevia ihmisiä säilytetään konteissa, teltoissa, rautatieasemilla, siltojen alla, jopa taivasalla. Kun me eurooppalaiset olemme ostavinamme ihmisoikeuksia Turkilta, me häpäisemme humanistisen ja kristillisen perintömme. Nämä päivät eivät todellakaan ole Euroopan tähtihetkiä.”

Lähde: Kirjailija Jari Tervo Helsingin kirjamesseujen avauspuheenvuorossaan 27.10.2016. <https://messukeskus.com/press-release/jari-tervon-avajaispuhe-helsingin-kirjamessuilla-27-10-2016/>. Viitattu 22.3.2018.

9.1 Tulkitse pilapiirroksen (aineisto 9.A) näkemystä Euroopan unionin pakolaispolitiikasta. (6 p.)

9.2 Vertaile tekstikatkelmissä (aineistot 9.B ja 9.C) esitettyjä näkemyksiä Euroopan unionin ja Turkin välisestä pakolaissopimuksesta ja EU:n pakolaispolitiikasta. Millä perusteilla niissä yhtäältä puolustetaan ja toisaalta kritisoidaan sopimusta? (10 p.)

9.3 Millä keinoin Euroopan unioni on yrittänyt ratkaista haasteita, jotka johtuvat Eurooppaan suuntautuvan pakolaisuuden lisääntymisestä? (14 p.)

Tarkista, että vastasit oikeaan määrään tehtäviä. Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi.

YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA
STUDENTEXAMENSNÄMNDEN